

Geef ons meer Europa!

Met deze oproep richtte de Unie van Europese Industrie-federaties, de UNICE, zich onlangs tot de kandidaten voor de Europese verkiezingen om hen aan te sporen zich tot het uiterste in te zetten voor een voortzetting van de Europese integratie. Volgens de voorzitter van de UNICE, Guido Carli, staat het voor het Europese bedrijfsleven als een paal boven water dat alleen de EG als geheel in staat is om de economische groei en de werkgelegenheid te herstellen. De UNICE ziet het bestaan van een gemeenschappelijke markt als een noodzakelijke voorwaarde om de internationale concurrentie het hoofd te bieden. Daarom moeten de EG-landen afstappen van de „ieder voor zich”-aanpak om eindelijk die gemeenschappelijke markt te realiseren. Daarvoor is het nodig dat de vele belemmeringen die het vrije verkeer tussen de lidstaten nog in de weg staan worden weggenomen, dat grotere mogelijkheden voor samenwerking tussen Europese industrieën worden geschapen, dat het protectionisme wordt bestreden, dat het financieel-economische beleid van de lidstaten beter wordt gecoördineerd zodat een grotere monetair stabiliteit kan worden gewaarborgd, dat het EMS en de rol van de ECU worden versterkt, dat nationale wetgevingen worden geharmoniseerd en dat er een Europees milieubeleid komt. Het Europese Parlement moet zijn macht en invloed aanwenden om de Europese integratie te versterken. Het gaat om de (industriële) toekomst van Europa.

Terwijl het voor de Europese werkgevers kennelijk zonneklaar is dat hun enige kans in het voortzetten van de Europese integratie is gelegen, lijkt dit besef bij de Europese kiezers, die in de komende dagen naar de stembus gaan, in veel mindere mate aanwezig. De Europese verkiezingen staan helemaal niet in het teken van de toekomst van Europa of van belangrijke Europees-politieke thema's. Men kan slechts stemmen op nationale politieke partijen, waarvan nauwelijks bekend is welke Europese lijn ze aanhangen, met welke andere partijen in het Europese Parlement ze coalities aangaan of wat hun Europese gezindheid is. De Europese verkiezingen hebben meer weg van nationale opiniepeilingen die verschuivingen in de binnenlandse kiezersvoorkeur registreren dan dat ze iets met Europese politiek te maken hebben.

Deze beperkte thematiek van de Europese verkiezingen strookt op geen enkele wijze met het grote en rechtstreekse belang dat Europese kiezers hebben bij de beslissingen die op Europees niveau worden genomen. Dat geldt niet alleen voor de Europese boeren die al bijna zijn vergeten dat de landbouwprijzen ooit nationaal werden vastgesteld of voor de Europese staalarbeiders die het gewicht van de beslissingen in Brussel inmiddels ook hebben leren kennen, maar voor *alle* inwoners van de Gemeenschap. Zij allen ondervinden, of zij het willen of niet, de consequenties van wat zich op Europees niveau afspeelt. Wanneer er in de Verenigde Staten in de afgelopen tien jaar 20 miljoen nieuwe banen zijn geschapen terwijl er in Europa miljoenen verloren gingen, heeft dat met Europees beleid (of het gebrek daaraan) te maken. Wanneer Mitterrand zijn plannen ontwerpt voor een Europese defensiegemeenschap, zijn we navelstaarders als we ons slechts op onze kruisraketten concentreren. Wanneer nationale regeringen en bedrijven aandringen op (of zich verschuilen achter) een Europese aanpak van het probleem van de zure regen, gaat het de Europese kiezer aan of zo'n beleid er komt of niet. Wanneer Japan en de VS Europa technologisch gezien op achterstand zetten, dan moet daar misschien een Europees initiatief tegenover worden gesteld. Dat zijn zaken die

alle Europese burgers raken en die zinnig genoeg zijn om in Europese verkiezingen aan een kiezersoordeel te worden onderworpen.

Natuurlijk kan men argumenten aanvoeren om te verklaren waarom de Europese verkiezingen nog niet zijn wat ze zouden moeten zijn. Het rechtstreeks gekozen Europese Parlement is immers nog jong, het heeft nog weinig bevoegdheden, nationale parlementen hebben er tientallen jaren, soms eeuwen over gedaan om effectieve zeggenschap over de uitvoerende macht te verkrijgen, e.d. Dat moge allemaal waar zijn, maar de Europese kiezer heeft daar geen boodschap aan. Zijn belangen staan *nu* op het spel en moeten *nu* worden verdedigd. Als de Europese verkiezingen er niet in voorzien dat die belangen tot uitdrukking worden gebracht en behartigd, dan moeten en zullen er andere kanalen worden gezocht om dat doel te bereiken: misschien via de bestaande nationale politieke partijen, misschien door het oprichten van een hele nieuwe pro-Europese partij onder de naam GOME (Geef Ons Meer Europa), misschien door middel van Euro-activistische lobbies in Brussel of misschien door allerlei buitenparlementaire acties. Als boeren, milieu-activisten, industriëlen en staalarbeiders Brussel en Straatsburg hebben ontdekt, waarom zou dan ook de rest van de kiezers er niet vroeg of laat achter kunnen komen wat de reikwijdte van de beslissingen is die daar worden genomen en wat de wijze is waarop hun belangen daar worden behartigd?

Vanzelfsprekend zijn er nog vele hindernissen op de weg naar Europees beleid, ook als het Europese inzicht bij de kiezer is doorgedrongen en als hij zijn eigen nationalisme en kortzichtigheid heeft overwonnen. Er zijn nationale regeringen die er weinig belang bij hebben om macht en verantwoordelijkheden aan de Gemeenschap over te dragen en financiële middelen en bevoegdheden uit handen te geven. Er zijn nationale politieke partijen die evenmin graag zeggenschap afstaan aan supranationale organen en die hun zwakste vertegenwoordigers naar Brussel en Straatsburg afvaardigen. Er is onwetendheid en negatieve beeldvorming over het reilen en zeilen van het Europese Parlement en de overige Europese instellingen¹⁾. Er is een Eurocratie die geen behoefte heeft aan parlementaire of extraparlamentaire pottenkijkers en controleurs. Er zijn talrijke belangenbehartigers die hun nationale privileges met hand en tand verdedigen en die de nationalistische zienswijze waar zij maar kunnen van nieuw voedsel trachten te voorzien. Tientallen plannen en voorstellen die in de loop der jaren ontwikkeld zijn om de Gemeenschap nieuw leven in te blazen, zijn ergens in Europese laden blijven steken. Het zal dus moeilijk zijn voor de Europese kiezer om zijn belang te blijven herkennen en het tegen alle krachten in overeind te houden en te pousseren. Maar over de aard van dat belang kan niet veel misverstand bestaan: Geef ons meer Europa!

L. van der Geest

1) Een zeer lezenswaardig boekje over het Europese Parlement is: M.P.C.M. van Schendelen, *Het Europese Parlement*, Aula Pocket 726, Het Spectrum, Utrecht/Antwerpen, 1984.